

NOU 2013:1 – Det livssynsåpne samfunn

Hørings svar fra Eidsvåg menighet

Eidsvåg menighet viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 11. februar 2013 der vi inviteres til å komme med synspunkter på utredningen NOU 2013: 1 Det livssynsåpne samfunn. Eidsvåg menighet er en del av Arna og Åsane prosti i Bjørgvin bispedømme og har om lag 8000 medlemmer og tilhørige.

Eidsvåg menighet vil, slik Kirkemøtet gjorde ved sin behandling av NOU 2013: 1, fremheve utredningen fra Stålsett-utvalget som et viktig bidrag i prosessen mot en mer helhetlig statlig tros- og livssyns politikk. Valget av betegnelsen livssynsåpent samfunn gir et signal om religion og livssyn som noe positivt som skal ha en synlig og rettmessig plass i det offentlige rom.

Utredningen berører en rekke forhold som har relevans for de kirkelige fellesrådene. I det følgende vil Eidsvåg menighet konsentrere oppmerksomheten om følgende momenter:

1. Utvalgets prinsipper for et livssynsåpent samfunn
2. Forslag der utvalget går ut over sitt mandat
3. Den norske kirkes rolle som samfunnsaktør

1. Utvalgets prinsipper for et livssynsåpent samfunn

Eidsvåg menighet ser det som positivt at Stålsett-utvalget formulerer sitt prinsipielle grunnlag eksplisitt, og slutter seg i hovedsak til utvalgets grunnleggende prinsipper for en helhetlig tros- og livssyns politikk. Vi ønsker imidlertid å knytte noen kommentarer til to av prinsippene, nemlig det som handler om likebehandling og det som gjelder vurderingen av tros- og livssyns politikken i forhold til sentrale fellesverdier.

Når det gjelder prinsippet om likebehandling (nummer 5), vil Eidsvåg menighet peke på at ønsket om likebehandling ikke må utlegges slik at det hindrer saklig begrunnet forskjellsbehandling.

I likhet med Kirkemøtet mener Eidsvåg menighet at myndighetene bør gå lenger i å stimulere og legge forholdene aktivt til rette for minoriteters tros- og livssynsutfoldelse enn det det er juridisk forpliktet på i henhold til menneskerettighetene. Samtidig må kristendommen og Den norske kirke fortsatt ha en spesiell plass i det norske samfunnet. Kristendommen har en sosio-historisk særstilling som det ikke grunn for å ha en politisk målsetning om å endre. Det offentlige bør forholde seg til

norsk kulturs fortid og arv. Ellers risikerer vi å miste av syne hva som er viktig for oss å ivareta som fellesskap.

Stålsett-utvalget ser ut til å ha undervurdert kirkens historiske og kulturelle rolle og hva den betyr for det norske samfunnet. Kirkens sentrale rolle som kultur-, omsorgs- og riteinstitusjon for tre fjerdedeler av befolkningen bør etter vår mening tillegges større betydning enn det Stålsett-utvalget gjør. Vi viser i denne forbindelse til NOU 2013: 4 der Enger-utvalget har en vesentlig mer positiv tilnærming. På denne bakgrunn mener Eidsvåg menighet at et niende prinsipp burde nedfelles:

- Statens aktive tros- og livssynspolitikkk bør i sin utforming også ta hensyn til samfunnets kulturelle og historiske identitet der denne har tros- og livssynsmessig relevans. Dette prinsippet må gjelde så fremt det ikke bryter med trosfriheten og andre menneskerettigheter.

Prinsippet om at statens aktive tros- og livssynspolitikkk må vurderes opp mot sentrale fellesverdier (prinsipp nummer 6), kan – avhengig av hvordan fellesverdiene defineres og praktiseres - komme til å stå i et motsetningsforhold til trossamfunnenes rett til selv å fatte avgjørelser i interne saker. Konkret kan dette bl.a. bli aktualisert i tilsettingssaker og i hvilke oppgaver arbeidstakere kan bli pålagt å utføre.

Eidsvåg menighet vil understreke at en i slike saker må legge avgjørende vekt på religionsfriheten som en menneskerett. Tilsvarende må samvittighetsfriheten i spørsmål som gjelder vern om liv, vektlegges tungt. Dette må gjøres også om løsningen ikke skulle være i overensstemmelse med de løsninger flertallet ønsker.

2. Forslag der utvalget går ut over sitt mandat

Med unntak for gravferdsforvaltningen fikk utvalget i sitt mandat i oppdrag å ta utgangspunkt i kirkeforliket i Stortinget. Til tross for dette, har flertallet fremmet forslag om endring av Grunnloven, slik at omtalen av Den norske kirke tas ut av § 16 og at henvisningen til vår kristne og humanistiske arv tas ut av § 2. Tilsvarende foreslår flertallet at verditilknytningen til kristen og humanistisk arv og tradisjon tas ut av Opplæringslovens formålsparagraf. Begrunnelsen for de to sistnevnte forslagene er at samfunnets verdigrunnlag ikke bør relateres til en bestemt religion eller et bestemt livssyn.

Ut fra vår oppfatning av kristendommens sentrale rolle både opp gjennom historien og i dagens samfunn, og at det er etablert politisk enighet om de valgte formuleringene, finner Eidsvåg menighet at formuleringene i Grunnloven og Opplæringsloven bør videreføres. Vi gir her vår tilslutning til utvalgets mindretall.

3. Den norske kirkes rolle som samfunnsaktør

Eidsvåg menighet mener at Den norske kirkes livssynsmessige forankring er en ressurs i møte med det religiøse mangfoldet. Når «tro møter tro» kan resultatet bli dialog og gjensidig respekt, og ikke spenning og konflikt.

Eidsvåg menighet mener at et livssynsåpent samfunn bygges best ved at tros- og livssynsnærvær på ulike samfunnsområder utfylles og suppleres av et mangfold av tros- og livssynsaktører, og ikke ved at Den norske kirkes rolle og nærvær blir redusert. Utvalget er delt i synet på den videre ordning for ekteskapsinngåelse. Dette gjelder også i forhold til vigselmyndigheten. Eidsvåg menighet støtter

utvalgets mindretall som går inn for at tros- og livssynssamfunn beholder vigselfmyndigheten, slik ordningen er i dag. Dette begrunnes med at ordningen har dype røtter i det norske samfunnet, og at den fungerer godt. Utfordringer knyttet til ordningen bør løses gjennom informasjons- og tilsynstiltak, over tid og i dialog med trossamfunnene.

Eidsvåg menighet mener at en stat med frimodighet må kunne løfte frem sine tradisjoner, uten å lukke for andre. Det handler om preferanse for vårt eget med åpenhet for andre. Dersom et land skal bestå som et folkefellesskap, må en stadig bevisstgjøre seg og videreutvikle sin nasjonale tradisjon og kulturelle grunnmur, - uten å krenke rettighetene til dem med en annen tro. Samfunnet trenger et sosialt lim som binder sammen, noe som er vårt kulturelle og nasjonale særpreg.

Med vennlig hilsen

Eidsvåg menighet

Asgeir Remø

Leder i Eidsvåg menighetsråd

Trond Wathne

Sokneprest i Eidsvåg i Åsane